

Klein-Schoot 9

Algemeen:

Langgevelboerderij onder zadeldak 'Mariahof', oorspronkelijk gebouwd in 1811, blijkens muurankers in de rechterzijgevel. De boerderij werd vermoedelijk in 1912 voor de Budelse landbouwer Peter J. Umans verbouwd, waarbij het pand onder andere een nieuwe kap en tuitgevels kreeg. In 1951 vond een tweede ingrijpende verbouwing plaats voor de Budelse landbouwer Guillaume A. Steijvers. Vermoedelijk medio jaren '60 is tegen de linkerzijgevel van de boerderij een afhang onder lessenaarsdak gebouwd.

Beschrijving:

Boerderij, voorgevel

De lange voorgevel van de boerderij is opgebouwd in schoon metselwerk van voornamelijk lichtrode bakstenen in halfsteens verband (stalgedeelte) en deels in kruisverband (woonhuisgedeelte). Enkele hoger gelegen delen van de gevel, met name aan de linker- en rechterzijde, zijn ouder (1912) en zijn opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in kruisverband. Mogelijk is het jongere metselwerk aan de onderzijde opgemetseld met oude bakstenen uit 1912. Uiterst rechts in de gevel loopt een zinken regenpijp naar beneden. Op een viertal plaatsen in de gevel zijn ventilatieroosters aangebracht in verschillende vormen en maten.

Rechts in de gevel staat het woonhuisgedeelte met een centrale entree in een licht verdiepte portiek. De houten deur is opgebouwd uit drie verticaal geplaatste en één horizontaal geplaatste panelen met uitkragende kussens. In het midden, op ooghoogte een klein, rechthoekig venstertje met blank figuurglas. Boven de deur een drieruits bovenlicht.

Deur en bovenlicht zijn gevat in een houten kozijn, waarvan de stijlen rusten op een dubbele drempel, waarvan de onderste van beton is, en de bovenste van granito, met korte granito deurneuten. Op het vloertje van de portiek en ook daarvoor liggen gewassen grindtegels.

De wangen en stijlen van de omlijsting van de portiek zijn gepleisterd. In de linkerwang is een brievenbus geplaatst. Beide stijlen van de omlijsting bevatten een verticale kraal en aan de onderzijde een blokvormige sokkel.

De portiek wordt overspannen door een licht uitstekende, betonnen luifellatei met neuslijst. In het metselwerk uit de eerste helft van de twintigste eeuw is, even rechtsboven de luifellatei een staafanker aangebracht.

Zowel links als rechts van de entree is een modern, rechthoekig, houten venster geplaatst, waarbij een smalle tussendorpel het tweeruits stolpraam aan de onderzijde scheidt van een tweeruits bovenraam dat als klepraam kan functioneren. Onder elk venster een raamdorpel van donkere, geglazuurde, hardgebakken tegels. Boven elk venster een anderhalfsteense strek in het metselwerk uit 1912. Links van het linker-venster is als beëindiging van het woonhuisgedeelte, een bakstenen risalië gemetseld.

In het middelste deel van de gevel staat een houten deur, voorzien van metalen hang- en sluitwerk, op een bakstenen drempel. Boven de deur een halfsteense rollaag. Links van de deur twee rechthoekige, liggende, betonnen stalvensters, waarbij het linker drieledig is en het rechter tweeledig.

Beide stalvensters zijn aan de onderzijden voorzien van een horizontale ventilatiegleuf met een rechte, bakstenen raamdorpel. In het metselwerk tussen de bovendorpels van beide stalvensters is een staafanker aangebracht. Links van het linkerstalvenster loopt een zinken regenpijp langs de gevel naar beneden.

In het linkerdeel van de gevel staan twee houten deuren met metalen hang- en sluitwerk. Deze deuren zijn echter een maatje smaller dan de deur in het midden van de gevel. Beide deuren worden overspannen door een halfsteense rollaag. Onder de rechterdeur ligt een bakstenen drempel. Onder de linkerdeur, die iets hoger in de gevel staat, zijn enkele baksteenlagen zichtbaar.

Tussen beide deuren zijn drie rechthoekige, liggende, drieledige betonnen stalvensters aangebracht, die verder gelijk zijn aan de stalvensters in het midden van de gevel. In het metselwerk links van het linkerstalvenster en rechts van het middelste stalvenster zijn staafankers aangebracht.

Ook het metselwerk boven het rechterstalvenster en de rechterdeur is in 1951 vernieuwd. Op deze plek stond voorheen een paar forse, dubbele deeldeuren. De betonnen latei daarvan bevindt zich nog aan de bovenzijde van dit deel van de gevel. Links van de linkerdeur is nog een drieledig stalvenster in de gevel geplaatst. Links daarvan loopt een zinken regenpijp langs de gevel naar beneden. Deze staat in een hoek van een bakstenen hoekkrisaliet, die links van de regenpijp is opgemetseld.

De gehele gevel wordt beëindigd door een hoog geplaatste, uitkragende baksteenfries, met daarboven een zinken mastgoot.

Boerderij, linkerzijgevel

De linkerzijgevel van de boerderij is in 1912 opgebouwd als een tuitgevel in schoon metselwerk van rode bakstenen in kruisverband. De begane grond is later, rond 1965 bebouwd met de afhang. De blinde topgevel is in de schuine zijden voorzien van gordingankers. De schuine zijden van de gevel worden afgetopt met rode, gesmoorde gevelpannen. Op het smalle tuitstuk staat een cortenstalen windvaan in de vorm van een paard en een ijzeren kruisvorm met de letters van de windrichtingen.

Boerderij, rechterzijgevel

Ook de rechterzijgevel van de boerderij is opgebouwd als een tuitgevel. De gevel is opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in kruisverband. De kern van deze gevel dateert van 1811, blijkens jaartalankers. Toen was dit nog een wolfgevel, hetgeen af te lezen is aan de verschillen in het metsel- en voegwerk van de gevel. In 1912 is de gevel verbouwd tot tuitgevel.

Rechts in de gevel is een deel (anderhalfsteens) van de achtergevel zichtbaar die eveneens uit een andere periode dateert en is opgebouwd uit warmrode bakstenen. Aan de onderzijde van de tuitgevel is een licht uitstekende, wit geschilderde, gepleisterde plint aangebracht.

Zowel links als in het midden op de begane grond, staat een modern, rechthoekig, houten venster, dat door middel van een tussendorpel gescheiden wordt in een tweeruits stolpraam als onderraam en een tweeruits bovenraam. Onder elk venster een raamdorpel van donkere, geglazuurde, hardgebakken tegels. Rechts onderaan in de gevel is, deels in de plint, een nagenoeg vierkant, enkelruits kelderlicht met diefijzers aangebracht. De omlijsting van dit kelderlicht is gepleisterd en wit geschilderd.

Schuin boven het kelderlicht is een rechthoekig, houten opkamervenster geplaatst, dat vermoedelijk uit 1912 stamt. Dit venster is opgebouwd uit een vierruits onderraam en een tweeruits bovenraam, gescheiden door een tussendorpel. Onder het venster een halfsteense rollaag, aan de bovenzijde een steense strek van afwisselend baksteenstreken en dubbele -koppen.

Het opkamervenster staat precies op de hoogte van de balklaag van het pand, die aan de buitengevel is verankerd met een viertal sierlijke, gesmede jaartalankers, die het jaartal 1811 weergeven. De toppen van de cijfers '1' zijn voorzien van een versiering in de vorm van een Franse lelie.

Laag op het niveau van de zolder zijn in 1912 twee vierkante, houten vierruits stolpvensters aangebracht. Onder elk venster een schuin geplaatste, bakstenen raamdorpel. Boven elk venster een steense strek van afwisselend baksteenstreken en dubbele -koppen.

Hoog op het niveau van de zolder is in 1912 een rondboognis aangebracht, waarvan de bakstenen omlijsting iets uitsteekt. Op een drietal uitkragende bakstenen staat in de nis een mariabeeld.

Zowel links als rechts van de nis is een brede, horizontale band met wit pleisterwerk aangebracht, waarop gespreid de tekst "MARIA HOF" staat geschilderd in een lettertype dat past bij de eerste helft van de twintigste eeuw. Deze gepleisterde velden zijn voorzien van een licht uitstekende bakstenen omlijsting.

De topgevel is in de schuine zijden voorzien van gordingankers. Deze schuine zijden worden afgetopt met rode, gesmoorde gevelpannen. Het tuitstuk wordt gevormd door een bakstenen schoorsteen.

Boerderij, dak

Het zadeldak van de boerderij is belegd met rode, gesmoorde muldenpannen.

Boven de entree in de voorgevel is in 1951 een verlaagd, houten dakvenster onder zadeldak aangebracht. Aan de voorzijde een rechthoekig, houten vierruits stolpvenster. Onder het venster een betonnen raamdorpel met oren.

Tegen de houten stijlen, naast het venster, zijn smalle, geprofileerde vleugelstukken geplaatst. Het topgeveltje boven het venster is beschoten, waarbij de onderzijden van de planken om en om hoger en lager geplaatst zijn. Het topgeveltje wordt beëindigd met een houten windveer waarboven rode, gesmoorde gevelpannen geplaatst zijn en in de nok een eindnokpan.

De wangen van het verlaagde dakvenster zijn bekleed met -mogelijk zinken of asbest- shingles. Het zadeldakje is belegd met rode, gesmoorde muldenpannen.

Op de nok boven het woonhuisgedeelte en uiterst rechts op de nok staan twee bakstenen schoorstenen, opgebouwd in schoon metselwerk van rode bakstenen in een halfsteens verband.

Van beide schoorstenen ligt de bovenste baksteenlaag iets terug. De laag daaronder is uitgevoerd als een halfsteense rollaag, met in de hoeken twee op elkaar geplaatste baksteenkoppen. Uit de linkerschoorsteen steekt een afvoerpijp, die wordt afgetopt met een boldraadrooster.

Afhang aan de linkerkzijde

De afhang aan de linkerkzijde van de boerderij is vermoedelijk rond 1965 gebouwd in schoon metselwerk van warmrode bakstenen in een halfsteens verband.

In de schuine gevel aan de straatzijde is een drieledig, rechthoekig, liggend, betonnen stalvenster geplaatst. Onder dit stalvenster een rechte, bakstenen raamdorpel, boven het venster een rollaag van drieklezoren. De schuine gevel wordt afgetopt met een cementrand.

Zowel links als rechts zijn in de lange zijgevel twee vergelijkbare stalvensters geplaatst. Raamdorpels ontbreken hier echter. In het midden van de gevel is een dubbele deur geplaatst, hangende aan een metalen schuifregel. De deur is bekleed met een houten of kunststof beplating en bevat twee ijzeren deurbeugels. Het lessenaarsdak is belegd met rode, gesmoorde muldenpannen.

Waarderingen

De straat Klein Schoot ligt in de buurtschap Budel-Schoot, dat in het verleden samen met Groot-Schoot tot een geheel was samengevoegd. De straat voert door een volkomen agrarisch gebied en de boerderij die hier staat hoort dan ook perfect thuis in dit landschap. Achter en naast de boerderij is een aantal schuren gebouwd, die het geheel completeren.

De Mariahof laat in zijn gevels nog een aantal bouwfasen zien. De oudste ervan, de bakstenen in de zijgevel waarop het jaartal van de bouw van de boerderij in muurankers is aangebracht, is herkenbaar als de oudste bouwfase. Daar is de oude wolfgevel nog herkenbaar, evenals het kelderraampje met het vernieuwde opkamerraam. De vernieuwingen in 1912 en in 1951 zijn ook te herkennen in dit pand. Delen van de gevels tonen nog de bakstenen uit 1912 en de vervanging van de wolfgevel door een topgevel past goed bij het jaar 1912. De voordeur heeft een omlijsting, die typerend is voor de wederopbouwstijl en het dakraam en de geglazuurde raamdorpels zijn ook producten van die tijd. De betonnen stalramen met ventilatieopeningen zijn ook in 1951 geplaatst. Dit boerenbedrijf is nog steeds springlevend.

Cultuurhistorische beschrijving en waardering van het aanzicht van een aantal panden in de gemeente Cranendonk

Uitgevoerd in opdracht van de gemeente Cranendonck ten behoeve van een eventuele aanwijzing van deze panden als cultuurhistorisch waardevolle objecten.

Als bijlage is hier de matrix toegevoegd, waarin de diverse aspecten van een object worden gewaardeerd. Maximaal per onderdeel worden 3 punten gegeven, minimaal wordt 1 punt gegeven.

NB. De bouwkundige staat van een pand kan alleen op basis van het buitenaanzicht niet worden beoordeeld. Ook de "herinneringswaarde" die aan het pand verbonden is, is zonder uitgebreid onderzoek niet bekend. Tenzij overduidelijk anders zal hier voor beide onderdelen altijd een (gemiddelde) waardering van 2 punten worden toegekend.

Voor wat de totaalscore betreft, hebben wij de 4 klassen als volgt beoordeeld:

object met 8 tot 12 punten: laag, indifferent

object met 13 tot 16 punten: middelhoog, cultuurhistorisch waardevol

object met 17 tot 20 punten: hoog, gemeentelijk monument

object met 21 tot 24 punten: zeer hoog, rijksmonument

Eindhoven december 2019

totaalscore: Klein Schoot 9 16 (middelhoog, cultuurhistorisch waardevol)

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
Kwaliteiten	Waarderingscriteria	Operationele parameters	Hoog	Mid-den	Laag
Beleefde kwaliteit	Zichtbaarheid (herkenbaarheid/ schoonheid)	• zichtbaarheid vanaf het maaiveld als landschapselement • relatie met omgeving: passendheid • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis • afwisselendheid (diversiteit aan elementen) • zichtbaarheid landschapselementen en patronen (herkenbaarheid) • esthetische kwaliteit: zichtbare uitingen		2	
	Herinnerbaarheid (herinneringswaarde)	• associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis • verbondenheid met feitelijke historische gebeurtenis (symboliek) • associatie met toegeschreven kwaliteit of gebeurtenis (symboliek) • ouderdom		2	
Fysieke kwaliteit	Gaafheid (compleetheid/ herkenbaarheid)	Binnen het facet archeologie/aardkunde: • gaafheid aanwezigheid sporen • ruimtelijke gaafheid: bodemlagen onverstoord, horizontaal • stratificatie intact: bodemlagen onverstoord, verticaal • mobilia in situ: losse onderdelen nog op hun plek • ruimtelijke relatie tussen mobilia onderling / mobilia en sporen Binnen het facet historische geografie: • mate waarin landschapselementen en -patronen in tact zijn • mate waarin oorspronkelijk karakter behouden is (authenticiteit) Binnen het facet historische bouwkunde: • compleetheid: mate waarin alle stijlelementen aanwezig zijn • authenticiteit: mate waarin oorspronkelijk bouwkundig, stedenbouwkundig karakter en/of de gebruiksfunctie (lege hulzen!) behouden is	3		
	Geconserveerdheid (technische staat, conservering)	• aanwezigheid antropogeen biochemisch residu • conservering artefacten (metaal/overig) • conservering organisch materiaal • mate waarin landschapselementen in evenwicht verkeren met de abiotische omgeving (veelal grondwaterstand) • bouwkundige staat		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	• het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde microregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • het aantal vergelijkbare monumenten (complextypen) uit dezelfde periode binnen dezelfde regio • innovativiteit: pionierskarakter		2	

Tabel Waarderingscriteria kwaliteiten erfgoed:			Scores		
	Informativiteit (informatiewaarde)	• betekenis voor de wetenschap: recent en systematisch onderzoek van de betreffende archeologische periode • afleesbaarheid (herkenbaarheid) van de genese van het historisch landschap (landschapstype) • betekenis voor de wetenschap c.q. belang voor (bouw)geschiedenis • mate waarin het object, bouwwerk/complex de sporen toont c.q. uitdrukking is van o.a. culturele, sociaal-economische, geestelijke, technische bestuurlijke ontwikkelingen			1
	Samenhangendheid (ensemble- of contextwaarde)	Binnen het facet archeologie: • synchrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de microregio • diachrone context: wel/niet voorkomen van monumenten uit opeenvolgende perioden binnen de microregio Tussen het facet archeologie en de andere facetten van cultuurhistorie: • landschappelijke context (fysisch- en historisch geografische gaafheid van het contemporaine landschap) • stedenbouwkundige context Binnen het facet aardkunde/historische geografie: • samenhang (tussen lijnen, elementen en patronen): mate waarin elementen onderdeel vormen van een grotere eenheid • mate waarin een element de samenhang begrijpelijk maakt (vormfunctie) Tussen het facet historische geografie en de andere facetten van cultuurhistorie: • mate van samenhang met archeologische context • mate van samenhang met stedenbouwkundige context Binnen het facet historische bouwkunde: • synchrone context: voorkomen van monumenten uit dezelfde periode binnen de stadswijk/het complex, de mate waarin het element onderdeel vormt van een grote eenheid • mate waarin interieur en exterieur samenhangen Tussen het facet historische bouwkunde en de andere facetten: • samenhang met archeologische context • samenhang met historisch geografische context		2	
	Representativiteit	• kenmerkendheid voor een bepaald gebied of periode • het aantal vergelijkbare monumenten van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde archeoregio waarvan de aanwezigheid is vastgesteld en waarvan behoud is gegarandeerd • kenmerkendheid voor / verbonden aan een bepaald gebied, periode, bouwstijl of menselijke activiteit • het aantal vergelijkbare landschapstypen c.q. patronen, lijnen, elementen, van goede fysieke kwaliteit uit dezelfde periode binnen dezelfde regio		2	